

Metodické usmernenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky Štandardy kvality poskytovania služieb intervenčným centrom

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) v zmysle ust. § 33 ods. 1 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o obetiach“) vydáva Metodické usmernenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, Štandardy kvality poskytovania služieb intervenčným centrom (ďalej len „metodické usmernenie“).

I. Právny rámec

Právne základy pre intervenčné centrum

Zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o obetiach“)

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (ďalej len „smernica“).

Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „antidiskriminačný zákon“)

Definície

Obetou trestného činu je každá fyzická osoba, ktorej bolo alebo malo byť trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková škoda, nemajetková alebo iná škoda alebo boli porušené jej zákonom chránené práva alebo slobody a príbuzný v priamom rade, osvojiteľ, osvojenec, súrodenec, manžel a osoba, ktorá žila v čase smrti v spoločnej domácnosti s osobou, ktorej bola trestným činom spôsobená smrť, ako aj osoba závislá od osoby, ktorej bola trestným činom spôsobená smrť, ak utrpeli v dôsledku smrti tejto osoby škody.¹ Za obeť trestného činu sa považuje každá osoba, ktorá tvrdí, že je obeťou trestného činu, a to bez ohľadu na to, či bol páchatel' trestného činu identifikovaný, zaistený, stíhaný, alebo odsúdený, a to do okamihu kým sa nepreukáže opak, alebo ak nejde o zjavné zneužitie postavenia obete podľa zákona o obetiach.²

Obetou domáceho násillia je fyzická osoba, ktorá zažila domáce násillie, zažíva domáce násillie alebo je osobou ohrozenou domácim násillím.³ Obete domáceho násillia patria do skupiny obzvlášť zraniteľných obetí, ktoré majú podľa zákona o obetiach právo na špecializovanú odbornú pomoc.⁴

¹ § 2 ods. 1 písm. b) zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

² § 2 ods. 1 písm. b) a § 3 ods. 1 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³ § 2 ods. 4 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojitosti s § 27a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov,

⁴ § 2 ods. 1 písm. c), § 5 ods. 4 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Rodinným príslušníkom obete je manžel, príbuzný v priamom rade, súrodenec, osoba závislá od obete a osoba, ktorá žije s obeťou v spoločnej domácnosti.⁵ Rodinní príslušníci obete majú nárok na poskytnutie odbornej pomoci v súlade s ich osobitnými potrebami a s rozsahom ujmy spôsobenej trestným činom spáchaným voči obeti.⁶

Pre účely poskytovania pomoci intervenčným centrom však nemožno za rodinného príslušníka považovať osobu, ktorá pácha násilie na blízkej osobe.

Domácim násilím je podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. e) zákona o obetiach trestný čin spáchaný násilím alebo hrozbou násilia na príbuznom v priamom rade, osvojiteľovi, osvojencovi, súrodenecovi, manželovi, bývalom manželovi, druhovi, bývalom druhovi, rodičovi spoločného dieťaťa alebo inej osobe, ktorá s páchatelom žije alebo žila v spoločnej domácnosti.

V prípadoch **páchania násilia blízkou osobou**⁷, násilie pácha osoba, ktorá s obeťou je alebo bola v manželskom alebo partnerskom zväzku alebo je iným rodinným príslušníkom obete bez ohľadu na to, či páchatel s obeťou žije alebo žil v spoločnej domácnosti. Takéto násilie by mohlo zahŕňať fyzické, sexuálne, psychické alebo majetkové násilie a mohlo by viesť k ujme na fyzickom, mentálnom alebo emocionálnom zdraví alebo majetkovej škode. Násilie páchané blízkou osobou je závažný a často skrytý spoločenský problém, ktorý by mohol spôsobiť systematické psychické a fyzické traumy s vážnymi následkami, pretože páchatel je osoba, ktorej by obeť mala byť schopná dôverovať. Obete násilia páchaného blízkou osobou preto môžu potrebovať osobitné ochranné opatrenia. Ženy sú týmto druhom násilia neprimerane postihnuté, pričom situácia môže byť ešte vážnejšia, ak je žena od páchatela závislá ekonomicky, spoločensky alebo v súvislosti so svojím právom na pobyt.⁸

Ak sa v domácnosti, v ktorej dochádza k domácejmu násiliu, nachádza **dieťa**, polícia⁹ alebo subjekty pomoci obetiam sú povinní o tomto informovať orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately¹⁰ bez ohľadu na to, či je dieťa priamo obeťou domáceho násilia, pričom o tejto povinnosti súčasne informujú samotnú obeť domáceho násilia. Dieťa, ako obzvlášť zraniteľná obeť a príp. ako rodinný príslušník obete má nárok na poskytnutie odbornej špecializovanej odbornej pomoci alebo jej sprostredkovanie intervenčným centrom.

⁵ § 2 ods. 1 písm. n) zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁶ § 5 ods. 7 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁷ V zmysle § 127 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon:

(4) *Blízkou osobou sa na účely tohto zákona rozumie príbuzný v priamom pokolení, osvojiteľ, osvojenec, súrodenec a manžel; iné osoby v rodinnom alebo obdobnom pomere sa pokladajú za navzájom blízke osoby len vtedy, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá právom pociťovala ako ujmu vlastnú.*

b) *Blízkou osobou sa na účely trestných činov vydierania podľa § 189, znásilnenia podľa § 199 ods. 2, sexuálneho násilia podľa § 200 ods. 2, sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 2, týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208, nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 2, nebezpečného prenasledovania podľa § 360a, nebezpečného elektronického obťažovania podľa § 360b alebo financovania terorizmu podľa § 419c ods. 2 rozumie aj bývalý manžel, druh, bývalý druh, rodič spoločného dieťaťa a osoba, ktorá je vo vzťahu k nim blízkou osobou podľa odseku 4, ako aj osoba, ktorá s páchatelom žije alebo žila v spoločnej domácnosti.*

⁸ Bod 18 recitálu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV

⁹ § 27a ods. 12 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov,

¹⁰ § 7 ods. 1 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Rodovo podmienené násilie je násilie, ktoré je namierené voči určitej osobe z dôvodu jej pohlavia alebo rodu, rodovej identity alebo rodového vyjadrenia alebo ktoré neprimerane postihuje osoby určitého pohlavia. Môže obeti spôsobiť telesnú, sexuálnu, emocionálnu alebo psychickú ujmu alebo majetkovú škodu. Rodovo podmienené násilie sa chápe ako forma diskriminácie a porušenie základných slobôd obeť a zahŕňa násilie páchané blízkou osobou, násilné sexuálne delikty (vrátane znásilnenia, sexuálneho násillia alebo obťažovania), obchodovanie s ľuďmi, otroctvo a rôzne formy škodlivých praktík, ako napríklad nútené manželstvá, mrzačenie ženských pohlavných orgánov a takzvané trestné činy spáchané v mene cti. Ženské obeť rodovo podmieneného násillia a ich deti si často vyžadujú osobitnú podporu a ochranu z dôvodu vysokého rizika druhotnej a opakovanej viktimizácie, zastrašovania a pomsty súvisiacich s takýmto násillím.¹¹

Intervenčné centrum je akreditovaný subjekt poskytujúci krízovú intervenciu a špecializovanú odbornú pomoc obetiam trestného činu domáceho násillia, ktorý splnil podmienky pre udelenie označenia „intervenčné centrum“¹² (ďalej aj len „centrum“). Centrum poskytuje krízovú intervenciu a odbornú pomoc v rozsahu udelennej akreditácie¹³ (ďalej len „odborná pomoc“) na území kraja alebo území uvedenom v rozhodnutí o udelení akreditácie, ak na území jedného kraja pôsobí viac ako jedno intervenčné centrum.

II. Zásady poskytovania odbornej pomoci obetiam intervenčným centrom

Dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd

Služby obetiam trestného činu domáceho násillia musia byť poskytované v súlade so základnými ľudskými právami a slobodami, prirodzenou ľudskou dôstojnosťou a s princípmi nediskriminácie z dôvodov uvedených v antidiskriminačnom zákone. Intervenčné centrum rešpektuje zásady medzinárodných zmlúv a dokumentov v oblasti ľudských práv, ktorými je SR viazaná, najmä Dohovorom o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, Dohovorom o právach dieťaťa, Dohovorom proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, Dohovorom o právach osôb so zdravotným postihnutím a inými.

Základné princípy poskytovania odbornej pomoci intervenčným centrom

Ľudská dôstojnosť a rešpekt: Personál centra zaobchádza s obeťami, ich deťmi a inými blízkymi osobami s dôstojnosťou a rešpektom, pričom berie ohľad aj na kultúrne a sociálne charakteristiky prostredia, z ktorého obeť pochádza. Najmä prihliada na vek obeť, jej pohlavie, zdravotný stav vrátane psychického stavu a rozumovú vyspelosť tak, aby nedochádzalo k druhotnej alebo opakovanej viktimizácii¹⁴. Služby špecializovanej odbornej pomoci vychádzajú z integrovaného a cieleného prístupu, v rámci ktorého sa predovšetkým zohľadňujú osobitné potreby obeť, závažnosť ujmy, ktorá jej bola spôsobená trestným činom, ako aj vzťah medzi páchatelom a obeťou, jej deťmi a širším sociálnym prostredím. Popri plnení odborných činností prierezovým poslaním týchto služieb a ich personálu, ktorý zohráva dôležitú rolu pri podpore obeť, je najmä podpora zotavenia obeť z ujmy

¹¹ Bod 27 recitálu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obeť trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV

¹² § 28a zákona č. 274/2017 Z. z. o obeťiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹³ § 28a ods. 2 a 3 zákona č. 274/2017 Z. z. o obeťiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹⁴ § 3 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z. z. o obeťiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

alebo traumy, ak bola obeť spôsobená trestným činom a podpora obeť pri prekonávaní následkov trestného činu.¹⁵

Rovnosť a nediskriminácia: Služby sú poskytované v súlade s antidiskriminačným zákonom a zákonom o obetiach (najmä § 3 ods. 2 tohto zákona), s cieľom zabezpečenia nediskriminačného a dostupného poradenstva všetkým obetiam, ktoré ho potrebujú. Poskytovanie služieb zohľadňuje dopad možného viacnásobného znevýhodnenia obetí.

Špecializácia poskytovania služieb na určitú cieľovú skupinu nie je považovaná za diskrimináciu, ak sleduje legitímny cieľ a ak sú prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa primerané a nevyhnutné¹⁶.

Rodové východiská: Pri podpore žien zažívajúcich násilie centrum vychádza z chápania násillia na ženách ako porušovania ľudských práv, ktoré je prejavom historicky nerovných mocenských vzťahov medzi ženami a mužmi a odrazom existujúcich rodových vzťahov v spoločnosti.

Prístup k obeť je rešpektujúci a má obeť posilňovať k získaniu kontroly nad svojím životom, najmä prostredníctvom posilňovania ich sebaúcty, sebadôvery, zručností a tiež posilňovaním ich povedomia ohľadne ľudských práv, vrátane práva na život bez násillia.

III. Cieľová skupina

Cieľovou skupinou, ktorej centrum poskytuje krízovú intervenciu a odbornú pomoc, sú obeť domáceho násillia, pričom centrum môže poskytovať pomoc a podporu aj iným obzvlášť zraniteľným obetiam (napr. obetiam sexuálneho násillia). Nakoľko obeťami domáceho násillia sú v prevažnej miere ženy, ktoré si vyžadujú osobitný rodovo citlivý prístup, centrum môže obmedziť poskytovanie pomoci na cieľovú skupinu žien zažívajúcich násillie v párových vzťahoch a ich detí. Centrum je však povinné zabezpečiť dostupnosť pomoci v rovnakom rozsahu aj mužským obetiam domáceho násillia, a to vlastným personálom alebo prostredníctvom subdodávateľa, teda spoluprácou s iným akreditovaným subjektom alebo oprávnenou organizáciou na náklady centra.

Ak intervenčné centrum počas poskytovania odbornej pomoci dospeje k záveru, že obeť je zároveň násillnou osobou/páchateľom v danom alebo súvisiacom prípade, príp. sa preukáže, že nie je obeťou alebo stratí status obeť, má právo odmietnuť poskytovanie odbornej pomoci pri zohľadnení bezprostredného ohrozenia osoby.

Podpora a práca s deťmi

Centrum vie pracovať so špecifickými potrebami detí žien, ktoré zažívajú násillie. Potrebným detí je venovaná rovnaká pozornosť ako práci so ženami alebo inými obeťami. Centrum má vytvorené štandardné postupy a opatrenia pre prácu s deťmi a odborne spôsobilé osoby sú zaškolené na ich uplatňovanie.

¹⁵ Bod 38 recitálu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obeť trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV

¹⁶ § 8 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Centrum má vypracovanú politiku ochrany detí a odborne spôsobilé osoby poskytujúce odbornú pomoc sú v ich ochrane trénované.

V prípade ohrozenia zdravia alebo života dieťaťa, kontaktuje centrum Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. V prípade samostatných detských obetí postupuje centrum podľa zákona č. 305/2005 o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov a prípad ohlási Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Centrum o povinnosti ohlásiť prípad vhodným spôsobom informuje obeť násilia a aj dieťa, tak aby nedochádzalo k ich sekundárnej viktimizácii.

IV. Poskytovanie odbornej pomoci a úlohy intervenčného centra

Intervenčné centrum poskytuje komplexné a holistické služby obetiam domáceho násilia, ktoré podľa zákona o obetiach, zahŕňajú najmä:

1. krízovú intervenciu¹⁷ v prípade vykázania násilnej osoby zo spoločného obydla¹⁸, ktorá spočíva v:
 - a. bezprostrednom nadviazaní prvého kontaktu s obeťou, najneskôr do 72 hodín po doručení záznamu o vykázaní. Prvý kontakt spočíva najmä v telefonickom alebo obdobnom kontaktovaní obeť, počas ktorého centrum obeť:
 - i. vysvetlí, aká je jeho úloha a akú pomoc poskytuje, najmä s odkazom na ďalšie úlohy centra podľa bodu 3,
 - ii. poskytne svoje kontaktné informácie,
 - iii. vysvetlí možnosti aj anonymného poradenstva;
 - b. poskytnutí krízovej psychologickej intervencie;
 - c. vyhodnotení nebezpečenstva ohrozenia života alebo zdravia a zostavenie bezpečnostného plánu v spolupráci s obeťou domáceho násilia (identifikácia násilia, vyhodnotenie hrozby podľa vytvorených postupov, podrobnosti v časti V. Metódy a postupy práce);
 - d. právneho poradenstva najmä v súvislosti s možnosťou podania návrhu na vydanie neodkladného opatrenia, trestného oznámenia a ďalšieho postupu tak, aby boli potrebné úkony na zabezpečenia bezpečia obeť, jej rodinných príslušníkov, najmä detí, a prípadných ďalších blízkych osôb uskutočnené počas doby vykázania násilnej osoby počas 14 dní;
2. poskytnutie krízovej intervencie na žiadosť obeť alebo podnet tretej osoby, alebo v súčinnosti s orgánmi činnými v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“) v kritických situáciách;
3. špecializovanú odbornú pomoc v rozsahu udelenej akreditácie, ak si to situácie obeť vyžaduje a súhlasí s poskytovaním odbornej pomoci nad rámec krízovej intervencie:
 - a. poskytnutie a náležité vysvetlenie informácií o právach obeť trestného činu (najmä právo na informácie, právo na odbornú pomoc vrátane právnej pomoci, právo na ochranu pred druhotnou a opakovanou viktimizáciou a prostriedkoch ochrany, právo na odškodnenie);
 - b. poskytnutie právnej pomoci na uplatnenie práv obeť – právna pomoc pri podávaní podnetov na OČTK a súdy, najmä príprava a podanie návrhov na vydanie neodkladných opatrení, trestného oznámenia, sprevádzanie na jednotlivé úkony pred OČTK a súdmi, nahliadanie do spisov, príp. podávanie sťažností na postup, poradenstvo pri podávaní žiadosti o odškodnenie, a ďalších úkonov v oblasti trestného a civilného práva;

¹⁷ § 28a ods. 3 v spojitosti s § 2 ods. 4 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

¹⁸ § 27a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore

- c. poskytnutie psychologickej pomoci a krízovej psychologickej intervencie;
 - d. poskytnutie poradenstvo týkajúce sa rizika a predchádzania opakovanej viktimizácii;
 - e. vyhodnotenie hrozby nebezpečenstva ohrozenia života alebo zdravia (kontinuálne vyhodnocovanie a aktualizovanie, informovanie príp. OČTK za účelom zabezpečenia ochrany obete);
 - f. sprostredkovanie poskytovania špecializovaných sociálnych služieb vrátane núdzového bývania a špecializovaného sociálneho poradenstva podľa potrieb obete trestného činu domáceho násillia, ak život alebo zdravie obzvlášť zraniteľnej obete je bezprostredne ohrozené.
4. zabezpečenie spolupráce a výmeny informácií medzi intervenčnými centrami, subjektmi poskytujúcimi pomoc obetiam, poskytovateľmi sociálnych služieb a orgánmi verejnej moci (centrum môže organizovať multiinštitucionálne stretnutia za účelom konzultácie, v prípade potreby zdieľať s orgánmi verejnej moci najmä informácie týkajúce sa vyhodnotenia hrozby nebezpečenstva ohrozenia života a zdravia za účelom zabezpečenia ochrany obete pred viktimizáciou, spolupracovať s inými subjektmi za účelom poskytnutia pomoci obeti – napr. z dôvodu lepšej regionálnej dostupnosti alebo špecializácie odborníkov).

Odbornú pomoc poskytuje intervenčné centrum prostredníctvom odborne spôsobilých osôb uvádzaných v žiadosti o akreditáciu (príp. v zmysle doplnenia akreditácie podľa § 28 písm. c) zákona o obetiach alebo v zmysle doplnenia prostredníctvom žiadosti o zápis označenie „intervenčné centrum“) alebo zabezpečí ich poskytovanie na vlastné náklady prostredníctvom iného subjektu/osoby. Takýto subjekt musí spĺňať zákonné podmienky na poskytovanie pomoci obetiam podľa zákona o obetiach ako akreditovaný subjekt¹⁹ alebo odborne spôsobilá osoba²⁰ alebo mať iné oprávnenie na poskytovanie pomoci obetiam (napr. oprávnenie na poskytovanie sociálnych služieb, právnych služieb, psychologickej pomoci a pod.). Za kvalitu poskytovaných služieb prostredníctvom iného subjektu/osoby zodpovedá intervenčné centrum.

Nad rámec § 28a zákona o obetiach, intervenčné centrum môže vykonávať aj informačné, vzdelávacie a osvetové aktivity, najmä:

- a. participovať na realizácii aktivít medzi laickou i odbornou verejnosťou smerujúcich k zvýšeniu povedomia o téme domáceho násillia a násillia páchaného na ženách a ich deťoch, prevencii domáceho násillia;
- b. poskytovať v rámci svojich možností vzdelávanie pre OČTK, sudy a pomáhajúce profesie;
- c. zapájať sa do spolupráce s inými intervenčnými centrami a inštitúciami.

V. Metódy a postupy práce

Formy výkonu poskytovania odbornej pomoci

Poskytnutie odbornej pomoci je naplánované a poskytované podľa potrieb obete formou výkonu, ktorú si sama zvolí, a realizované na základe jej informovaného súhlasu.

Intervenčné centrum poskytuje odbornú pomoc ambulantne formou osobného kontaktu s obeťou vo vlastných priestoroch alebo na mieste, ktoré si obeť sama zvolí. Poradenstvo môže poskytovať aj

¹⁹ § 24 ods. 4 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁰ § 24 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

dištančne, t.j. telefonicky alebo formou elektronickej komunikácie (e-mail, chat a pod). Pri všetkých formách poradenstva sa dbá na bezpečnosť prostredia a dôvernosc komunikácie tak, aby nebolo ohrozené bezpečie obete ani poradenského personálu.

Centrum je pri poskytovaní odbornej pomoci povinné dodržiavať mlčanlivosť o informáciách, ktoré sa od obete dozvedelo, s výnimkou prípadov ohrozenia zdravia alebo života dieťaťa a prípadov samostatných detských obetí. Mlčanlivosť môže centrum porušiť len na výslovnú žiadosť obete. Pokiaľ si to obeť želá, intervenčné centrum poskytuje odbornú pomoc anonymne.

Intervenčné centrum poskytuje odbornú pomoc výlučne za podmienok zákona o obetiach a nestanovuje pre jeho poskytovanie ďalšie podmienky, napr. nevyžaduje osobné údaje od obete, podanie trestného oznámenia, preukázanie bezinfekčnosti obete (resp. stačí čestné prehlásenie), či splnenie ďalších podmienok alebo plnení od obete.

Strániace poradenstvo

Služby centra vychádzajú z potrieb obetí a sú holistické a komplexné. Pri poskytovaní odbornej pomoci sa využíva strániaci prístup, t.j. tvrdenia obete centrum nespochybňuje a poskytuje jej morálnu podporu.

Pri poskytovaní odbornej pomoci centrum nepoužíva metódy a techniky, ktoré by mohli sekundárne viktimizovať či retraumatizovať obeť, ako napr. mediáciu s páchatelom násilia, konfrontáciu a pod., najmä vždy postupuje v súlade s potrebami obete s ohľadom na jej bezpečie a dôstojnosť.

Odborne spôsobilé osoby stoja na strane obete pri poradenstve (strániace poradenstvo) aj pri kontakte s ďalšími inštitúciami.

Informácie a komunikácia

Intervenčné centrum poskytuje obeti komplexné a pravdivé informácie zrozumiteľným spôsobom s ohľadom na individuálne potreby obete, jej schopnosti a skúsenosti. Pri poradenstve volí personál centra formu vyjadrovania tak, aby informácie podané obeti boli pre ňu zrozumiteľné a pochopiteľné. Poradenstvo sa poskytuje najmä v slovenskom jazyku.

V prípade obete, ktorá nehovorí slovenským jazykom, zabezpečí centrum tlmočenie do jej materinského jazyka alebo jazyka, v ktorom sa obeť vie komfortne vyjadrovať (najmä angličtina). V regiónoch s prítomnosťou špecifických národnostných menšín poskytuje centrum informácie a poradenstvo aj v jazykoch národnostných menšín s najvyšším zastúpením.

Materiály centra sú k dispozícii najmä v slovenskom jazyku, v jazykoch národnostných menšín žijúcich v regióne, v anglickom jazyku a v tzv. ľahko čitateľnom jazyku.

Právne poradenstvo a zastupovanie

Intervenčné centrum zabezpečuje obetiam bezplatné právne poradenstvo a pomoc. Právnou pomocou sa rozumie poskytovanie právnych informácií a právne zastupovanie obete v trestnom konaní a v civilných súdnych konaniach, ktoré súvisia so zabezpečovaním ochrany a uplatnením práv obete.²¹

²¹ § 7 ods. 1 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Právna pomoc zahŕňa aj sprevádzanie obete pri všetkých úkonoch súvisiacich s príp. trestným konaním alebo inými konaniami, pri komunikácii s OČTK, súdmi, konzultácie s obeťou a prípravu súvisiacich podaní (najmä návrhov na vydanie neodkladného opatrenia, návrhov vo veci samej).

Centrum zabezpečuje dostupnosť právnej pomoci prostredníctvom právnik/čky alebo advokáta/tky tak, aby aspoň jedna odborne spôsobilá osoba v odbore právo zabezpečila prvú konzultáciu/štúdium záznamu o vykázaní násilnej osoby z obydľia, stanovila plán ďalších právnych úkonov na zabezpečenie ochrany obete pred sekundárnou a opakovanou viktimizáciou, vysvetlila tento plán a práva obeti a na základe rozhodnutia obete spracovala a podala na príslušný súd návrh na vydanie neodkladného opatrenia alebo prípravu a podanie iných návrhov. Ďalšiu právnu pomoc zabezpečuje centrum odborne spôsobilou osobou v odbore právo v súlade s potrebami obete a na základe jej súhlasu v súlade s bezpečnostným plánom na jej ochranu. Je vhodné a účelné, ak odborne spôsobilá osoba v odbore právo spolupracuje pri príprave bezpečnostného plánu.

Pri poskytovaní právnej pomoci (po posúdení potrieb obete a prihľadnutí na pravdepodobnú úspešnosť sporu) je na rozhodnutí intervenčného centra, či bude zastupovať obeť aj v prípade mimoriadnych opravných prostriedkov, a to aj s ohľadom na účelnosť vynaložených prostriedkov potrebných na zastupovanie obete v takomto konaní. Ak intervenčné centrum vyhodnotí, že príprava návrhu mimoriadneho opravného prostriedku a zastupovanie v takomto konaní by nebolo úspešné a/alebo by bolo by neprimerane nákladné, môže odmietnuť poskytnutie pomoci v tomto rozsahu a pomôcť obeti vyhľadať advokáta.

Právnik/čka alebo advokát/ka má absolvovaný tréning alebo iné špecializované vzdelávanie v problematike prevencie a eliminácie rodovo podmieneného násillia.

Odhad nebezpečenstva a bezpečnostný plán

Otázka bezpečia obete sa zvažuje pri plánovaní intervencií, odbornej pomoci a jednotlivých krokov v každom individuálnom prípade, a to aj opakovane, najmä vždy, ak sa zmenia okolnosti prípadu, napr. ak dôjde k odchodu z domácnosti, kde sa vyskytuje násillie alebo naopak obeť sa do nej vráti, po podaní trestného oznámenia, v prípade, ak je obvinený alebo obžalovaný prepustený z väzby alebo výkonu trestu odňatia slobody, bol podaný návrh na rozvod alebo iný návrh, násillná osoba porušila podmienky vykázania alebo neodkladného opatrenia alebo obeť, či je blízke osoby, obťažuje či akokoľvek zastrašuje a pod. Intervenčné centrum má spracované postupy (protokol/dotazník) pre systematický odhad nebezpečenstva ohrozenia života alebo zdravia obete a jej blízkych osôb, vrátane podmienok na jeho opakované posúdenie.

S ohľadom na výsledky systematického odhadu nebezpečenstva ohrozenia života alebo zdravia obete a jej blízkych osôb centrum spracuje individuálny bezpečnostný plán obete, ktorý aktualizuje v súlade so zmenami okolností prípadu a situácie obete a jej blízkych osôb. Bezpečnostný plán obsahuje najmä informácie o možných spôsoboch ochrany obete v krízovej situácii ako sú núdzové kontakty a možnosti krízového alebo utajeného ubytovania, zoznam dôverných osôb, identifikáciu bezpečného priestoru v obydlí a únikových ciest zo spoločného obydľia, určenie miesta uloženia nevyhnutných vecí pre prípad úteku pred násillím, najmä finančnej hotovosti, dokumentov a základných potrieb na dôvernom mieste (mimo bytu), spôsob zbierania a bezpečného uchovávanía dôkazov, spôsob a zásady bezpečnej komunikácie s centrom a inými službami a pod.

Monitorovanie a nakladanie s osobnými údajmi

Intervenčné centrum zbiera údaje o svojej činnosti na základe evidenčnej karty obete (príloha č. 1 – Vzor evidenčnej karty obete), z ktorých vyhotovuje monitorovaciu správu, resp. záverečnú správu k vyúčtovaniu dotácie (podrobnosti budú upravené v príslušnej výzve na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie a usmerneniach). Monitorovacie/záverečné správy sú spracované anonymizovaním osobných údajov obetí; tieto uschováva centrum osobitne v súlade so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Centrum je pri spracúvaní osobných údajov povinné dbať na ich ochranu a utajenie. Centrum je povinné najmä náležitým spôsobom zamedziť prístupu nepovolaných osôb k údajom obetí. V prípade, ak sa centru nepodarí nadviazať s obeťou kontakt po obdržaní záznamu o vykázaní v stanovenej lehote, a to ani po opakovaných pokusoch alebo v prípade, ak obeť odmietne poskytnutie odbornej pomoci po nadviazaní prvého kontaktu, je centrum povinné v súlade so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov osobné údaje ďalej nespracúvať a zabezpečiť ich výmaz. Pre účely vedenia štatistik je postačujúce, ak centrum zaznamená doručenie oznámenia o vykázaní s poznámkou, že obeť sa nepodarilo kontaktovať alebo že obeť odmietla poskytnutie pomoci.

Hodnotenie spokojnosti a sťažnosti

Intervenčné centrum má určené postupy a pravidlá na zisťovanie spokojnosti obete so všetkými zložkami poskytovanej odbornej pomoci (poradenstvo, prostredie, kvalita a zrozumiteľnosť informácií a pod.). Výsledky hodnotenia využíva centrum na zvyšovanie kvality poskytovanej odbornej pomoci.

Intervenčné centrum má určený postup a spôsob podávania sťažnosti, súvisiacej s poskytovaním odbornej pomoci, o tejto možnosti a postupe informuje obeť.

Sieťovanie

Intervenčné centrum pri riešení konkrétnych prípadov, ako aj nastavovaní systémovej spolupráce, úzko spolupracuje s OČTK, súdmi a inými orgánmi verejnej moci v regióne. Pri riešení konkrétnych prípadov spolupracuje s ostatnými organizáciami, inštitúciami a podpornými profesiami, s ktorými v rámci riešenia svojej situácie spolupracuje obeť²² (predškolské a školské zariadenia, psychologické a psychiatrické ambulancie, MVO a pod.)

Intervenčné centrum zabezpečuje spoluprácu a výmenu informácií medzi centrami v rámci siete intervenčných centier koordinovanej Ministerstvom spravodlivosti SR, ďalšími subjektmi poskytujúcimi pomoc obetiam, poskytovateľmi sociálnych služieb a orgánmi verejnej moci. Je aktívne zapojené do produktívneho partnerstva s inými inštitúciami a do spoločnej práce v rámci prevencie a eliminácie domáceho násillia v regióne.

Centrum podporuje a zapája sa do informovania a preventívnej práce s cieľom predchádzania a ukončenia domáceho násillia, rodovo podmieneného násillia na ženách a iných formách násillného konania (primárna prevencia), s cieľom ochrániť osobitne zraniteľné obeť (terciálna prevencia).

²² § 28a ods. 3 písm. d) zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

VI. Personálne podmienky

Personálne vybavenie IC

Prácu s obeťou vykonávajú kvalifikované a odborne spôsobilé osoby podľa udelenej akreditácie. Za odborne spôsobilú na poskytovanie odbornej pomoci sa považuje osoba, ktorá získala vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore právo, psychológia, sociálna práca alebo v príbuznom odbore a vykonávala prax najmenej počas troch rokov v príslušnom odbore.²³

Minimálne požiadavky na personálne obsadenie centra sú v súlade so zákonom o obetiach. Vypracovanie štruktúry a počtu pracovných miest, kvalifikačných predpokladov na ich plnenie s určením štruktúry, povinností a kompetencií jednotlivých zamestnancov/kýň má byť primeraný očakávanému počtu obetí a ich potrebám.

V rámci výberového konania, centrum vyhodnocuje splnenie podmienok odbornej spôsobilosti podľa zákona o obetiach a zabezpečuje mentoring počas doby najmenej 3 mesiacov pre nové odborne spôsobilé osoby.

Odbornú pomoc centrum poskytuje prostredníctvom odborne spôsobilých osôb, ktoré zamestnáva v pracovnoprávnom alebo inom zmluvnom vzťahu, alebo zabezpečuje jej poskytovanie na základe písomnej dohody s inou fyzickou alebo právnickou osobou, ktorá spĺňa podmienky odbornej spôsobilosti²⁴ ako subdodávateľom.

Pokiaľ si centrum zvolí ako cieľovú skupinu ženy zažívajúce násilie a ich deti, môže sa rozhodnúť pre výlučne ženský personál (zásada „ženy pracujú so ženami“). Avšak je povinné zabezpečiť poskytnutie odbornej pomoci všetkým obetiam domáceho násillia.

Vzdelávanie

Intervenčné centrum má plán rozvoja ďalšieho vzdelávania a zvyšovania odbornej spôsobilosti personálu, ktorý vytvára podmienky na optimálne naplňovanie cieľov a poslania centra. Odborne spôsobilé osoby sú podľa potrieb pravidelne vzdelávané vo svojich zručnostiach na základe ročného plánu školení.

Všetky odborne spôsobilé osoby pracujúce s obeťami domáceho násillia absolvovali ďalšie vzdelávanie v problematike domáceho násillia, prevencie a eliminácie násillia na ženách a scitlivovací rodový tréning v adekvátnom rozsahu.

Supervízia

Intervenčné centrum má zavedený špecializovaný systém supervízie, ktorý aktívne realizuje a pravidelne hodnotí. Supervízia je pravidelne poskytovaná skupinovú formou alebo individuálnou formou. Osoba poskytujúca supervíziu je vzdelaná a scitlivená v problematike prevencie a eliminácie násillia na ženách a domáceho násillia a reflektuje osobitné formy psychickej záťažee pri práci s obeťami domáceho násillia.

²³ § 24 ods. 4 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁴ § 24 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

VII. Štrukturálne podmienky

Dostupnosť

Centrum poskytuje krízovú intervenciu a odbornú pomoc obeti domáceho násillia po dobu 90 dní od prvého kontaktu bezplatne.²⁵ Ak je to vhodné a potrebné centrum so súhlasom obeť poskytnie pomoc aj po uplynutí tejto doby, príp. sprostredkuje poskytovanie odbornej pomoci subjektom poskytujúcim pomoc obeťiam, ktorý sa bližšie špecializuje na podobné prípady alebo sa nachádza bližšie k bydlisku obeť domáceho násillia.

Centrum zabezpečuje dostupnosť odbornej pomoci a odborne spôsobilých osôb pre každý z odborov v čase od 8:00 do 18:00 počas pracovného týždňa najmenej v rozsahu 8 hodín denne. Pokiaľ služby nie sú dostupné nepretržite (počas noci, víkendov či sviatkov), má centrum zriadenú krízovú telefonickú linku, ktorá funguje nepretržite alebo je v čase nedostupnosti prepojená na Národnú linku pre ženy zažívajúce násillie 0800 212 212.

Intervenčné centrum poskytuje odbornú pomoc v celom samosprávnom kraji alebo na celom území, na ktoré má udelenú akreditáciu, ak v samosprávnom kraji poskytuje pomoc viac ako 1 intervenčné centrum.²⁶ Centrum je dostupné podľa možnosti verejnou dopravou alebo zabezpečuje dopravu obeť a jej detí vo vlastnej réžii.

Priestory centra spĺňajú požiadavky univerzálneho navrhovania, t.j. má bezbariérový prístup pre obeť s obmedzenou pohyblivosťou a informačné materiály a webstránka sú prístupné pre obeť so zrakovým, sluchovým alebo mentálnym znevýhodnením a pod.

Materiálne vybavenie

Intervenčné centrum zabezpečí v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi vyhovujúce prevádzkové podmienky, najmä prístupnosť v zmysle univerzálneho navrhovania, materiálne vybavenie, vybavenosť sociálnymi zariadeniami, svetelnú a tepelnú pohodu, a to v zodpovedajúcej kapacite a v súlade s potrebami obeť, tak aby sa cítili pri kontakte s centrom a odborne spôsobilými osobami bezpečne a bola zachovaná dôvernosť kontaktu a poskytovaných informácií.

Centrum má adekvátne materiálne vybavenie potrebné na prácu s obeťami domáceho násillia, najmä vybavenie komunikačnou a počítačovou technikou so zodpovedajúcim softvérovým vybavením, osobitné miestnosti na poradenstvo, detský kútik, uzamykateľné skrinky pre uschovávanie osobných údajov a pod.

Centrum disponuje vlastným vozidlom na prepravu obeť alebo na dopravu za nimi, alebo má dohodnutú spoluprácu s inými prevádzkami disponujúcimi adekvátnymi vozidlami. Preprava obeť spĺňa požiadavky na osobný komfort a bezpečie obeť, poskytuje v prípade potreby detské sedačky a zaručuje citlivý prístup personálu s predchádzaním sekundárnej viktimizácie.

²⁵ § 6 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z. z. o obeťiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

²⁶ § 28a ods. 1 zákona č. 274/2017 Z. z. o obeťiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pre aktuálne informácie o pôsobení intervenčných centier v jednotlivých krajoch, pozri <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Registre/Zoznamy-vedene-MS-SR/Register-pomoc-obeťiam-zoznam.aspx>

Bezpečné prostredie

Osobná komunikácia má prebiehať v rámci bezpečného, čistého a komfortného prostredia. Postupy, metódy práce a jazyk, ktoré personál pri poskytovaní odbornej pomoci používa, nesmie byť mocenský a ohroziť vnútorný pocit bezpečia obetí, najmä žien a ich detí.

Intervenčné centrum má vypracovaný bezpečnostný plán centra, ktorý upravuje bezpečie obetí a personálu a postup v krízových situáciách v centre alebo jeho okolí. Podľa potreby ho pravidelne aktualizuje. Bezpečnostný plán centra zahŕňa otázky bezpečia súvisiace s priestorom, v ktorom sú poskytované služby, otázky fyzického bezpečia obetí, otázky súvisiace s ochranou osobných údajov a informácií o obetiach, otázky súvisiace s poskytovaním informácií tretím stranám, otázky bezpečia personálu a postup v krízových situáciách.

Intervenčné centrum má špeciálne vytvorený bezpečný priestor alebo čas v rámci rozvrhu práce určený výhradne pre ženy, ktoré zažili násilie a ich deti.

Financovanie intervenčného centra

Ministerstvo zabezpečuje financovanie minimálne jedného intervenčného centra v každom samosprávnom kraji tak, aby bolo pokryté celé územie Slovenskej republiky. Financovanie intervenčného centra je zabezpečené prostredníctvom dotačnej schémy.

VIII. Prílohy

Príloha č. 1 - Vzor klientskej karty obete

Príloha č. 2 - Vzor formuláru na odhad nebezpečenstva ohrozenia života a zdravia

Príloha č. 3 - Vzor postupu na vypracovanie bezpečnostného plánu obete

IX. Odporúčaná literatúra a metodiky

Odhad nebezpečenstva násilia na ženách. Metodologické východiská pre pomáhajúce profesie. Zuzana André, M.A. Ing. Mgr. Andrej Kuruc. Inštitút pre výskum práce a rodiny, Bratislava, 2017
<https://www.zastavmenasilie.gov.sk/resources/data/Odhad-nebezpecenstva-nasilia-na-zenach.pdf>

Štandardy komplexnej podpory a ochrany žien zažívajúcich násilie. Kolektív autoriek. Inštitút pre výskum práce a rodiny, Bratislava, 2015
https://www.zastavmenasilie.gov.sk/resources/data/PEN2_standardy_final_pre-OKP.pdf

Metodika k poskytovaniu komplexnej podpory a ochrany ženám zažívajúcim násilie a ich deťom. Kolektív autoriek. Inštitút pre výskum práce a rodiny, Bratislava, 2015
https://www.zastavmenasilie.gov.sk/resources/data/PEN2_Metodika_pre-OKP.pdf

PROTECT - Identifikácia a ochrana žien a detí vystavených hrozbe zvlášť závažného rodovo podmieneného násilia – prehľadová štúdia. WAVE – WOMEN AGAINST VIOLENCE EUROPE. Druhé, revidované vydanie, Viedeň 2011. http://fileserver.wave-network.org/trainingmanuals/PROTECTI_Protecting_High_Risk_Victims_2011_Slovak.pdf

Príloha 1: Vzor evidenčnej karty obete pre intervenčné centrum

Identifikátor²⁷: **XY Ž V 2101 001**

- XY je označenie VÚC,
- Ž resp. M je označenie pohlavia/rodu,
- V/K je označenie, či obeť prišla na základe vykazania -V alebo K – iná krízová intervencia,
- 21 je rok (2021)
- 01 je mesiac (január)
- 001 je poradové číslo v danom roku.

Údaje o obeti

Základné údaje	
Pohlavie resp. rod (Ž/M)	
Vek obete	
Kontakt na základe vykazania (Áno / Nie)	
Vzťah obete k násilnej osobe	
Počet maloletých maloletých detí v prípade	
Opakovaný incident násilia (koľký)	
Obeť odoslaná k subdodávateľovi	

Výkaz poskytnutej pomoci obeti

Poskytnuté poradenstvo		Počet hodín celkom
Právne poradenstvo		
Podanie neodkladného opatrenia	Áno/nie	
Podanie trestného oznámenia	Áno/nie	
Právne zastupovanie v trestných veciach	Áno/nie	
Právne zastupovanie v civilných veciach	Áno/nie	
Sprevádzanie		
Krízová intervencia		
Výsledok odhadu nebezpečenstva	Nízke/stredné/vysoké	
Bezpečnostný plán	Áno/nie	
Psychologická pomoc		
Sociálne poradenstvo		
Iné formy pomoci		

²⁷ Identifikátor slúži pre štatistické účely ministerstva.

Celkom poskytnutá pomoc		
-------------------------	--	--

Výsledok prípadu

Začaté trestné stíhanie*	Áno/nie	Poznámka
Trestné stíhanie odmietnuté*	Áno/nie	
Priestupkové konanie (uvedte uloženú pokutu)*	Áno/nie	
Rozvodové konanie*	Áno/nie	
Trvanie prípadu od - do		

*údaje uvedte v prípade, ak IC prevzalo právne zastúpenie v trestných/civilných veciach, resp. vystupovalo v konaní ako splnomocnenec, príp. ak obež zdieľala tieto informácie s IC v rámci poskytovania odbornej pomoci

Prípad uzavretý - dátum

Príloha 2: Vzor formuláru na odhad nebezpečenstva ohrozenia života a zdravia

1. Základné informácie o prípade (vyplní sa na základe výsledkov rozhovoru)		
Meno a priezvisko resp. identifikátor obeť		
Vzťah k násilnej osobe		
Meno a priezvisko násilnej osoby (ak je známe)		
Deti v domácnosti Počet, vek a pohlavie detí	☐ áno	☐ nie
História domáceho násillia		
Bolo už vedené voči násilnej osobe trestné konanie?	☐ áno - počet:	☐ nie
Bolo už vedené voči násilnej osobe priestupkové konanie?	☐ áno - počet:	☐ nie
Existuje história násillia domáceho násillia na základe tvrdení obeť?	☐ áno	☐ nie
Bolo potrebné lekárske ošetrovanie obeť?	☐ áno	☐ nie
Bola násilná osoba zadržaná?	☐ áno	☐ nie
Ak nie, prečo? (stručne popíšte dôvody)		
Bola násilná osoba vykázaný z obydllia?	☐ áno	☐ nie
Ak nie, prečo? (stručne popíšte dôvody)		
Existujú zdravotné záznamy z ošetrovania v prípade zranení, ublíženllia na zdraví?	☐ áno	☐ nie
2. Identifikácia páchaného násillia (vyplní sa na základe rozhovoru s obeťou)		
Ako dlho trvá váš vzťah s násilnou osobou?	počet rokov:	počet mesiacov:
Ako dlho trvá násillie vo vašom partnerskom vzťahu?	počet rokov:	počet mesiacov:
Aké formy násillia zažívate?		
▪ fyzické	☐ áno	☐ nie
▪ psychické	☐ áno	☐ nie
▪ sexuálne	☐ áno	☐ nie
▪ ekonomické	☐ áno	☐ nie
▪ sociálne	☐ áno	☐ nie
Aká je frekvencia násillia?	☐ denne	☐ raz za týždeň
	☐ 2-6x za týždeň	☐ raz za mesiac
	☐ 2-3x za mesiac	☐ raz za 6 mesiacov
	☐ prvýkrát	☐ iné

Prebieha násilie v cykle, kedy sa striedajú fázy napätia, výbuchu a pokoja (medových týždňov)?	☐ áno	☐ nie
--	------------------------------	------------------------------

3. Dotazník odhadu nebezpečenstva (otázky kladené obeti)			
1.	Cítite sa ohrozená/ý ďalším násilím zo strany násilnej osoby?	☐ áno	☐ nie
2.	Ste tehotná alebo máte dieťa mladšie ako 1 rok? Máte nejaké zdravotné postihnutie alebo vážnu chorobu?	☐ áno	☐ nie
3.	Odišli ste alebo pokúšali ste sa odísť od násilnej osoby počas uplynulých 12 mesiacov?	☐ áno	☐ nie
4.	Dopúšťa sa násilná osoba podľa vás aj násilia na deťoch a/alebo iných vám blízkych osobách?	☐ áno	☐ nie
5.	Viedol súčasný násilný čin k vášmu ublíženiu na zdraví resp. zraneniu, úrazu, ujme, alebo došlo k ublíženiu na zdraví v minulosti?	☐ áno	☐ nie
6.	Deje sa násilie vo vzťahu k vám a/alebo k vašim blízkym čoraz častejšie, zhoršuje a stupňuje sa násilie?	☐ áno	☐ nie
7.	Prenasleduje vás násilná osoba mimo domu alebo vás kontroluje tak, že vám je to nepríjemné?	☐ áno	☐ nie
8.	Ohrozovala vás násilná osoba zbraňou? Vlastní zbraň alebo má prístup k zbrani?	☐ áno ☐ áno	☐ nie ☐ nie
9.	Vyhrážala sa vám násilná osoba, že zabije vás alebo vaše deti, či iných blízkych ľudí alebo im nejako inak vážne ublíži?	☐ áno	☐ nie
10.	Núti vás násilná osoba k sexuálnym praktikám, ktoré si neželáte alebo vám ubližujú, alebo viete o tom, že to robí niekomu inému?	☐ áno	☐ nie
11.	Bola násilná osoba v minulosti trestaná alebo postihovaná kvôli násilnému správaniu?	☐ áno	☐ nie
12.	Mala násilná osoba v uplynulom roku problémy s liekmi (na predpis alebo inými), drogami, alkoholom alebo psychické ťažkosti, ktoré jej spôsobovali problém viesť bežný život (pokus o samovraždu)?	☐ áno	☐ nie
13.	Ste od násilnej osoby finančne (materiálne) závislá/ý?	☐ áno	☐ nie
Celkom			

Bezprostredné riziko nebezpečenstva ohrozenia násilím: viac ako 10 bodov

Vysoké riziko nebezpečenstva ohrozenia násilím: 6 - 10 bodov

Stredné riziko nebezpečenstva ohrozenia násilím: 0 - 5 bodov

Poznámky:

Vlastný profesionálny úsudok:

Dátum: _____

Podpis: _____

Príloha 3: Vzor postupu na vypracovanie bezpečnostného plánu obeť

Dôležité telefónne čísla

- ☞ Telefón na intervenčné centrum _____
- ☞ Moja dôverná osoba _____
- ☞ Národná linka pre ženy zažívajúce násilie 0800 212 212
- ☞ Telefón na políciu 112 alebo 158
- ☞ Prvá pomoc 155

Plán pre útek v krízovej situácii

Pripravte obeť na situáciu, ak sa narýchlo rozhodne opustiť násilnú osobu. Tento plán by mal zahŕňať:

- ☞ **Vyhľadanie pomoci:** Kontakt na intervenčné centrum alebo inú organizáciu;
- ☞ **Dôvernú osobu,** ktorej sa obeť môže zdôveriť (matka, priateľka a pod.) a v prípade útoku môžete rátať s jej/jeho pomocou. Odporúča sa dohodnúť signálne slovo v prípade, ak obeť nemôže voľne telefonovať;
- ☞ **Naplánovanie úteku:** Akou cestou dokáže z domu uniknúť (úniková cesta) a kam sa v prípade útoku z domu môže uchýliť
- ☞ **Bezpečný priestor:** **existuje** miestnosť v byte (s oknami), kam sa môže obeť v prípade útoku schovať?
- ☞ **Ochrana pri útoku:** ako sa vie obeť ochrániť, čo fungovalo predtým, aká poloha, nábytok alebo správanie dokáže pomôcť ochrániť obeť, ako ukludniť násilníka?
- ☞ **Telefón:** ako zabezpečiť, aby bol stále dostupný, prípadne náhradný ukrytý v bezpečnom priestore s potrebnými kontaktmi?
- ☞ **Pomoc od detí:** Naučiť deti zavolať na políciu alebo dôvernú osobu a podať informácie podľa schopnosti a vyzretosti detí.

Opustenie násilnej osoby

Ak obeť plánuje odísť od násilnej osoby zo spoločnej domácnosti, preberte s ňou nasledujúce body:

- ☞ **Odchod:** Ako a kedy je najbezpečnejšie odísť? Aký druh dopravy vie využiť? Má peniaze? Má kam ísť?
- ☞ **Polícia:** Je pre ňu v poriadku zavolať v prípade potreby políciu?
- ☞ **Dôverné osoby:** Komu povie a komu nepovie o odchode? Komu vo svojom okolí dôveruje v tom, že ju ochráni?
- ☞ **Ochrana:** Čo môže obeť a ľudia v jej okolí urobiť, aby ju násilná osoba nenašla?
- ☞ **Bezpečie:** Ako bude bezpečne cestovať do práce/z práce alebo do školy, aby vyzdvihla deti? Ktorí ľudia/ právne prostriedky jej pomôžu, aby sa cítila bezpečnejšie? Aké opatrenia ohľadom

starostlivosti o deti a ich navštevovanie násilnou osobou by boli pre ňu aj pre deti najbezpečnejšie? Bol by súdny zákaz prijateľnou možnosťou?

Ak bol násilný partner obete vyťahovaný z domu/spoločnej domácnosti alebo žije v súčasnosti sama, vyhodnoťte s ňou nasledujúce možnosti:

- ➔ Výmena zámokov na dverách a oknách, bezpečnostný systém – mreže na okná, bezpečnostné zámky, lepšie osvetlenie, hasiaci prístroj, atď.
- ➔ Inštrukcie pre deti alebo rodinu a priateľky/priateľov, aby v prípade nebezpečenstva zavolali políciu.
- ➔ Rozhovor s učiteľkami, učiteľmi a iným detským personálom o tom, kto je oprávnený vyzdvihnúť deti, a o iných špeciálnych opatreniach na ochranu detí.

Ďalšie faktory, ktoré majú byť súčasťou bezpečnostného plánu

- ➔ bezpečie detí, bezpečnostné opatrenia na zabránenie únosu detí násilnou osobou, preventívne právne opatrenia pre zaistenie bezpečia detí,
- ➔ bezpečie na pracovisku,
- ➔ bezpečie na iných miestach (škola, škôlka),
- ➔ bezpečné používanie technológií,
- ➔ bezpečie v situácii, keď obež zostáva bývať s násilnou osobou,
- ➔ bezpečie v situácií, keď násilná osoba je vykázaná z bytu/domu políciou, alebo je vydané predbežné opatrenie na zákaz vstupu do bytu/domu,
- ➔ bezpečie v ohrozujúcich situáciách (vypočúvanie na súde),
- ➔ podania na súd žiadajúce o vydanie ochranných opatrení a stratégie na ich účinnú implementáciu a monitoring.

Dôležité dokumenty

Zoznam dokumentov, prípadne u tých najdôležitejších aj notársky overené kópie:

- ➔ Občiansky preukaz, pas, pasy detí, karta poistenca aj detí,
- ➔ Vodičský preukaz a doklady od auta,
- ➔ Sobášny list, rodný list seba aj detí,
- ➔ Číslo účtu, kreditné karty, vkladné knižky,
- ➔ Rozhodnutie súdu o rozvoде, zverení detí alebo iné súdne dokumenty,
- ➔ Dôkazy o predchádzajúcich incidentoch ako predchádzajúce trestné oznámenia, zápisnice, lekárske správy o zraneniach
- ➔ Doklady o vzdelaní, diplomy a pod., pracovná zmluva,
- ➔ Doklady o dávkach sociálnej pomoci a iné úradné dokumenty,

- ➔ Nájomná zmluva lebo list vlastníctva,
- ➔ Telefónne čísla a adresy rodiny, priateľiek/priateľov a miestnych inštitúcií
- ➔ Vytlačená kópia tohto plánu.

Ďalšie veci, ktoré by mala mať obeť uložené u dôvernej osoby:

- ➔ Lieky a recepty,
- ➔ Oblečenie pre seba a pre deti,
- ➔ Náhradné kľúče od bytu a auta,
- ➔ Hračky a knihy pre deti, školské potreby atď.

https://www.zastavmenasilie.gov.sk/resources/data/dokument_metodika_k_poskytovaniu_komplexnej_podpory.pdf